

Σύντομο Άρθρο

Μεταξύ Αρχαίων Μνημείων και Σημερινών Στιγμών: Το Ημερολόγιο Ενός Σύγχρονου Φιλέλληνα

*Δρ Ατλιχάν Ονάτ Καρατσαλί
Λέκτορας Αρχιτεκτονικής Εσωτερικού Χώρου
Πανεπιστήμιο του Lancashire, Ηνωμένο Βασίλειο κ'
Ερευνητικός Συνεργάτης στο Αθηναϊκό Ινστιτούτο*

Ο συγγραφέας αφηγείται το πάθος του για τον ελληνικό πολιτισμό, ανασκοπώντας ένα ταξίδι που ξεκίνησε από την παιδική του αγάπη για την ελληνική μυθολογία, σε μια μικρή τουρκική πόλη. Η πρόωγη επαφή με κλασικά κείμενα τον ενέπνευσε να εξερευνήσει την Ελλάδα, τόσο ακαδημαϊκά όσο και προσωπικά. Η πρώτη του επίσκεψη στην Αθήνα το 2019, μέσω του προγράμματος Erasmus Teacher Exchange, τον άφησε μαγεμένο από τον Παρθενώνα, το Μουσείο της Ακρόπολης και την απτή κουλτούρα της πόλης. Στις επόμενες επισκέψεις εξερεύνησε τη Θεσσαλονίκη, την Κω και πολλά ελληνικά νησιά, βυθιζόμενος στην τοπική αρχιτεκτονική, μουσική, κουζίνα και ιστορία. Παράλληλα με την πολιτιστική εξερεύνηση, ακολούθησε επίσημες σπουδές στην ελληνική γλώσσα, επιτυγχάνοντας επαρκή γνώση και σχηματίζοντας διαρκείς φιλίες με Έλληνες ακαδημαϊκούς και κατοίκους. Τα ταξίδια του συνέδεσαν προσωπικές, ακαδημαϊκές και επαγγελματικές εμπειρίες, από φωτογραφία και επισκέψεις σε μουσεία μέχρι συμμετοχή σε συνέδρια. Ο συγγραφέας σκέφτεται τις κοινές μεσογειακές παραδόσεις, τις ιστορικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και τη σημασία της εστίασης στις κοινές αξίες αντί για τις διαφορές. Μέσα από χρόνια επαναλαμβανόμενων επισκέψεων, η Αθήνα έγινε για εκείνον προσωπικό και πνευματικό σπίτι, επηρεάζοντας το επιστημονικό του έργο, το διδακτικό του υλικό και τον τρόπο που βλέπει τον κόσμο. Το παρόν ημερολόγιο φανερώνει το πώς η εντατική πολιτιστική εμπλοκή μπορεί να εμπλουτίσει την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία, να γεφυρώσει έθνη και να μετατρέψει τα διά βίου πάθη σε απτά επαγγελματικά και προσωπικά οφέλη.

Λέξεις-κλειδιά: Ελλάδα, Τουρκία, Πολιτισμός, Πολιτιστική Κληρονομιά, Αρχιτεκτονική, Φαγητό, Ταξίδια, Μουσική, Πολιτική, Ολυμπιακοί Αγώνες, Ποδόσφαιρο, Κινηματογράφος

Από Μικρό Παιδί

Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν ένα μικρό αγόρι που μεγάλωνε σε μια μικρή τουρκική πόλη. Έμαθε να διαβάζει στην ηλικία των τριών ετών και άρχισε να καταβροχθίζει κάθε γραπτό κείμενο γύρω του. Ήταν «αρχαίοι» καιροί ακόμη, πριν από την ανακάλυψη του Διαδικτύου, και η πρόσβαση στη γνώση ήταν ιδιαίτερα δύσκολη. Οι ιστορίες της ελληνικής μυθολογίας ήταν από τα αγαπημένα του θέματα. Όταν δεν μπορούσε να παραγγείλει βιβλία από τις μεγάλες πόλεις μέσω βιβλιοπωλείων ή ταχυδρομείου, αναζητούσε τα ονόματα των Ολύμπιων θεών σε

τυπωμένες εγκυκλοπαίδειες. Καθώς οι μικρές πόλεις ενθαρρύνουν τα μεγαλύτερα όνειρα, εκείνο το αγόρι αποφάσισε να ανακαλύψει τον κόσμο, αφού «η ευτυχία εξαρτάται από εμάς τους ίδιους» (Αριστοτέλης).

Η Πρώτη Επίσκεψη

Σχεδόν τρεις δεκαετίες αργότερα, προσκλήθηκε στην Αθήνα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus Teacher Exchange, όταν ήταν υπεύθυνος σπουδών στην Εσωτερική Αρχιτεκτονική σε πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης (Ecclesiastical Academy of Athens, 2019). Χάρη στη Δρ. Νέλλη Κοντογιάννη, που ήταν η προσκαλούσα εκ μέρους της Ανώτατης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Αθηνών και τελικά έγινε ισόβια φίλη, ήταν τον Δεκέμβριο του 2019 που είδε επιτέλους με τα ίδια του τα μάτια τον Παρθενώνα. Δεν μπορούσε παρά να μείνει μαγεμένος, καθώς «ένα ξέρω, ότι δεν ξέρω τίποτα» (Σωκράτης). Στη φαντασία του, οι θεοί περιδιάβαιναν τον ναό, σαν τα μυωπικά του γυαλιά να ήταν εξοπλισμένα με τεχνολογία επαυξημένης πραγματικότητας. Το σκίτσο δημιουργήθηκε από τον συγγραφέα για να δείξει τον ενθουσιασμό του.

Η πρώτη επαφή του με τον ελληνικό πολιτισμό ήταν μια εξαιρετική εμπειρία. Ανακάλυψε ότι το κέντρο της πόλης διαθέτει τρεις κεντρικές πλατείες και επέλεξε να μείνει κοντά στο Μοναστηράκι, το οποίο προσφέρει θέα στον Παρθενώνα, ενώ περπατούσε καθημερινά προς το Σύνταγμα και την Ομόνοια. Η πόλη ήταν γεμάτη από αρχαίες μνημές, και δεν υπήρχε χρόνος για χάσιμο. Ως αρχιτέκτονας εσωτερικού χώρου, επισκέφθηκε πρώτα το Μουσείο της Ακρόπολης, που σχεδιάστηκε από τον διάσημο Ελβετό αρχιτέκτονα Bernard Tschumi. Ο ήρωάς μας δίδασκε για πολλά χρόνια τα μαθήματα «Ιστορία της Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής» και «Ιστορία Επίπλου» και είχε πλέον άμεση εμπειρία με τα εκθέματα που ανέφερε στα μαθήματά του. Δεν θυμόταν πόσες φωτογραφίες είχε τραβήξει για να τις χρησιμοποιήσει αργότερα ως διδακτικό υλικό. Δεν ήταν μόνο η ιστορία, αλλά και τα υπόλοιπα στοιχεία της απτής κουλτούρας που ήταν υπέροχα. Η κουζίνα ήταν σχεδόν πανομοιότυπη με την τουρκική, εκτός από τη χρήση του χοιρινού, κάτι που φαινόταν ακόμη και στις ονομασίες των φαγητών. Ήταν δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς τη διαφορά ανάμεσα στην παραδοσιακή μουσική των δύο πολιτισμών, ειδικά σε είδη όπως το ρεμπέτικο, μέχρι που άρχιζαν οι στίχοι στα ελληνικά. Και οι άνθρωποι ήταν τόσο ζεστοί και φιλόξενοι, όσο και εκείνοι που γνώριζε στην πατρίδα του, κι εκείνος συνειδητοποίησε ότι αυτή ήταν μια μεσογειακή παράδοση, όπως θα διαπίστωνε και σε μελλοντική του επίσκεψη στην Ιταλία.

Αποφάσισε να εμβαθύνει περισσότερο σε αυτή την υπέροχη κουλτούρα και να επισκέπτεται κάθε χρόνο τη φανταστική αυτή γειτονική χώρα. Και όμως, τον επόμενο χρόνο δεν μπόρεσε ούτε καν να φτάσει από το σπίτι του ως την αποβάθρα

του Μπεςίκτας, μια απόσταση μόλις δέκα λεπτών με τα πόδια. Η πανδημία της COVID-19 καταδίκασε τον κόσμο ολόκληρο στο «Banana Bread Renaissance»¹, στη διδασκαλία από απόσταση και στις ατελείωτες διαδικτυακές συναντήσεις.

Η Δεύτερη Επίσκεψη

Μετά την αφαίρεση των ιατρικών масκών από όλους και το άνοιγμα των συνόρων για τον διεθνή τουρισμό, η δεύτερη επίσκεψή του σε αυτή την όμορφη πόλη πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2022. Αυτή τη φορά υπήρχε και ένας συνταξιούχος, ο Lutfi Buyuktopbas, αρχιτέκτονας εσωτερικού χώρου, ιδρυτής του πολυεπιστημονικού στούντιο Zift Design με έδρα την Κωνσταντινούπολη, καθώς και ο καλύτερος φίλος. Η επίσκεψη αυτή έγινε επίσης στο πλαίσιο πρόσκλησης Erasmus από την Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Αθηνών (Romfea, 2022). Σε αυτό το ταξίδι επισκέφθηκαν και το ξενοδοχείο Semiramis, σχεδιασμένο από τον διάσημο Αιγύπτιο-Καναδό βιομηχανικό σχεδιαστή Karim Rashid.

Μετά το δεύτερο «προσκύνημά» του στην Ακρόπολη, αυτή τη φορά αγόρασε και μια καρφίτσα του Παρθενώνα από ένα κατάστημα με σουβενίρ. Από τότε, τη φοράει σε όλα τα συνέδρια που παρακολουθεί, για να εκφράζει την αγάπη του για τον ελληνικό πολιτισμό. Η δεύτερη επίσκεψή του στην όμορφη Αθήνα περιλάμβανε ακόμη εκδρομές στο Κέντρο Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος, έργο του διάσημου Ιταλού αρχιτέκτονα Renzo Piano, καθώς και στη Μαρίνα Φλοίσβου. Ως λάτρης του μοντερνιστικού κινήματος στο σχέδιο (design), τράβηξε επίσης φωτογραφίες του Hilton Αθηνών, της Πρεσβείας των Η.Π.Α. και του Ωδείου Αθηνών, ώστε να τις χρησιμοποιήσει αργότερα ως διδακτικό υλικό.

Αυτή τη φορά, με την ενθάρρυνση του καλύτερου του φίλου, αποφάσισε να απολαύσει την τοπική κουζίνα διαφορετικά, όχι μόνο τον τουριστικό «γύρο», σουβλάκι και μουσακά, αλλά και τους αυθεντικούς κρυμμένους θησαυρούς, όπως το παστέλι, το μελομακάρονο και τη φέτα σαγανάκι, που ήταν εξαιρετικά. Πάντα θυμάται το κείμενο στις μπλούζες ενός από τα «γυράδικα» στα αγγλικά: «It is 'tzatziki', not a white sauce!».

Στην επιστροφή είχε ήδη κατεβάσει την εφαρμογή Duolingo και ξεκίνησε για πρώτη φορά να μαθαίνει την όμορφη ελληνική γλώσσα.

Η δεύτερη επίσκεψή του στερέωσε την ελληνική κουλτούρα βαθιά μέσα στην καρδιά του.

Η Τρίτη Επίσκεψη

Δεν μπορούσε να περιμένει για το επόμενο ταξίδι και έτσι, λίγους μήνες αργότερα, τον Αύγουστο του 2022 αυτή τη φορά, ο επόμενος σταθμός ήταν η Θεσσαλονίκη. Η Θεσσαλονίκη είχε πάντοτε ιδιαίτερη συναισθηματική σημασία για το έθνος του, καθώς εδώ γεννήθηκε ο ιδρυτής της χώρας τους. Ο ηγέτης

¹To “Banana Bread Renaissance” είναι η αναβίωση και η κορύφωση της δημοφιλίας του banana bread, ειδικά σε περιόδους όπως η πανδημία, όπου το ψήσιμο έγινε καταφύγιο και κοινό ενδιαφέρον. Συνδυάζει ιστορική παράδοση, συναισθηματική ανακούφιση και ψηφιακή έκρηξη στο διαδίκτυο.

αυτός, ο Κεμάλ Ατατούρκ, τόνιζε τη σημασία της φιλίας και της ειρήνης στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Ιδιαίτερα μετά τα χρόνια των μαχών, επιδίωξε να τερματίσει τις εχθροπραξίες ανάμεσα στις δύο χώρες και να εγκαθιδρύσει σχέσεις καλής γειτονίας. Προς αυτή την κατεύθυνση, κατέβαλε προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ειρηνικού περιβάλλοντος, βασισμένου στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδας.

Η επίσκεψη στη Θεσσαλονίκη υπήρξε αρκετά ρομαντική για τον ήρωά μας. Κάθε βράδυ περπατούσε δίπλα στη θάλασσα, από το λιμάνι έως τον Λευκό Πύργο, ακούγοντας την ελληνική μουσική. Αυτή ήταν η πρώτη του γνωριμία με την παραδοσιακή ελληνική μουσική. Δεν του πήρε πολύ χρόνο να ανακαλύψει την Αρετή Κετιμέ, τραγουδίστρια του ρεμπέτικου και δεξιοτέχνη του σαντουριού. Από τότε έγινε ο μεγαλύτερος θαυμαστής της και έμαθε σχεδόν όλα τα τραγούδια της απ' έξω. Ας μην το παραβλέψουμε: οι στίχοι αυτοί αποδείχθηκαν πολύ χρήσιμοι αργότερα κατά τις σπουδές του στην ελληνική γλώσσα. Ωστόσο, δεν είχε ακόμη την ευκαιρία να την ακούσει ζωντανά.

Το άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, εκεί στην παραλία, του θύμιζε μια αστεία ιστορία. Σε μια από τις ομιλίες του προς τους στρατιώτες, ο Αλέξανδρος ανέφερε τις πόλεις που επρόκειτο να κατακτήσουν. Ένας στρατιώτης ρώτησε: «Και μετά τι θα κάνουμε;». Ο Αλέξανδρος απάντησε: «Θα ξεκουραστούμε». Ο στρατιώτης πρέπει να ήταν αρκετά θαρραλέος ώστε να ξαναρωτήσει: «Γιατί δεν ξεκουραζόμαστε τώρα;».

Ένα ακόμη τοπόσημο της παραλίας, οι «Ομπρέλες» του διάσημου γλύπτη Γιώργου Ζογγολόπουλου, εντυπωσίασαν εξίσου τον πρωταγωνιστή της ιστορίας μας, καθώς κι εκείνος είναι σχεδιαστής. Καθώς μιλούσε ήδη ελληνικά σε στοιχειώδες επίπεδο, σε αυτό το ταξίδι χαιρετούσε τους πάντες στα ελληνικά και τους έλεγε πως κατάγεται από την Κωνσταντινούπολη. Έτσι, οι ντόπιοι τον καλοδέχονταν θερμά και δεν πλήρωνε καφέ μετά τα γεύματα.

Αφού επισκέφθηκε το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης και το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, ανέβηκε και στην κορυφή του Λευκού Πύργου. Η θέα προς το Αιγαίο ήταν υπέροχη. Αποφάσισε τότε να ακολουθήσει τη συμβουλή του Κρητικού συγγραφέα Νίκου Καζαντζάκη, δημιουργού ενός από τα αγαπημένα του μυθιστορήματα, *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*. Ο Καζαντζάκης είχε πει κάποτε: «Ευτυχισμένος είναι ο άνθρωπος που, πριν πεθάνει, έχει την καλή τύχη να ταξιδέψει στο Αιγαίο.». Και έτσι πήγε σε μια μικρή θαλάσσια εκδρομή.

Η Τέταρτη Επίσκεψη

Η τέταρτη επίσκεψή του στην Ελλάδα ήταν μια ημερήσια εκδρομή στο νησί της Κω, τον Αύγουστο του 2022, όταν βρισκόταν σε οικογενειακή επίσκεψη στην Αλικαρνασσό (Μπόντρουμ). Ακόμη και αυτό το μικρό νησί διέθετε έναν σπουδαίο πολιτισμό. Επισκέφθηκε το «Δέντρο του Ιπποκράτη», όπου πιστεύεται ότι ο γιατρός παρέδιδε τις διαλέξεις του. Ο ίδιος δεν το θεώρησε πιθανό και θυμήθηκε το γνωστό ρητό: «Η ιστορία είναι μια αλληλουχία από ψέματα στα οποία έχουμε συμφωνήσει», που αποδίδεται συχνά στον Ναπολέοντα Βοναπάρτη.

Επισκέφθηκε επίσης το Αρχαιολογικό Μουσείο και ενθουσιάστηκε με τους αργαλειούς. Σε αυτό το ταξίδι τον κυνήγησε και ένα σκυλάκι, που πετάχτηκε από έναν κήπο· ήταν μια χαριτωμένη ανάμνηση. Και όσο περίμενε το καράβι της επιστροφής, μάζεψε πολύχρωμες πετρούλες στην παραλία Λάμπη, αφού δεν μπόρεσε να βρει κοχύλια. Ευχήθηκε τότε να υπήρχε μια όμορφη Ελληνίδα που να τα πουλάει· μόνο έτσι θα μπορούσε να απαγγείλει την περίφημη φράση γλωσσοδέτη: «She sells seashells».

Αμέσως μετά από αυτή την επίσκεψη, τον Σεπτέμβριο του 2022, υπέβαλε αίτηση στο Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στην Κωνσταντινούπολη για επίσημα μαθήματα ελληνικών. Μετά από έξι μήνες αυτομάθησης μέσω Duolingo, αποφάσισε να αποκτήσει ένα επίσημο πιστοποιητικό. Η δασκάλα του ήταν μια υπέροχη και σοφή κυρία, η Ευαγγελία Αχλάδη. Στην κουλτούρα του ήρωά μας υπάρχει μια διάσημη ρήση: «Όποιος μου διδάξει ένα γράμμα, θα γίνω δούλος του σαράντα χρόνια». Η κ. Αχλάδη δεν του δίδαξε μόνο το ελληνικό αλφάβητο, αλλά ολόκληρη τη βασική ελληνική γλώσσα.

Είχε επίσης βοηθούς δασκάλους, φοιτητές από την Ελλάδα - τη Νικολέττα, τον Αλέξη και τη Μαρίτα - οι οποίοι αργότερα έγιναν όλοι φίλοι ζωής. Παρακολούθησε ακόμη δραστηριότητες που οργάνωνε το Προξενείο και γνώρισε εμπνευσμένους ανθρώπους, μεταξύ των οποίων και τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο Α' της Κωνσταντινούπολης. Στο Προξενείο γνώρισε επίσης μια άλλη Ελληνίδα φίλη, τη Μαριάννα, η οποία μιλάει πολύ καλά και τουρκικά. Σήμερα είναι μια από τις πιο στενές του φίλες, και όλα τα μέλη της οικογένειάς της, καθώς και οι φίλοι της, ανυπομονούν να υποδεχτούν τον ήρωά μας κάθε χρόνο που φτάνει στην Αθήνα.

Τον Μάιο του 2023 έδωσε την εξέταση και τον Ιούλιο του 2023 ήρθαν τα αποτελέσματα από την Ελλάδα. Επέτυχε και στις τέσσερις ενότητες (ανάγνωση, ακρόαση, γραφή και ομιλία), κερδίζοντας το πιστοποιητικό με βαθμό «Άριστα». Στην πραγματικότητα δεν αιφνιδιάστηκε όταν διαπίστωσε ότι σχεδόν οι μισές λέξεις στις γλώσσες που μπορούσε να μιλήσει, και σχεδόν όλοι οι τεχνικοί όροι που χρησιμοποιούνται παγκοσμίως, είχαν ελληνικές ρίζες. Η ρήση «Οι Έλληνες εφηύραν τα πάντα» μάλλον αληθεύει.

Ενώ σχεδίαζε να προχωρήσει σε ένα μάθημα επιπέδου A2, του προσφέρθηκε μια θέση εργασίας σε πανεπιστήμιο του Ηνωμένου Βασιλείου στην Κίνα. Αυτή τη στιγμή παλεύει με την κινεζική γλώσσα, ενόσω γράφει αυτό το άρθρο.

Η Πέμπτη Επίσκεψη

Η πέμπτη επίσκεψή του στην Ελλάδα έγινε κατά τη διάρκεια του μαθήματος ελληνικών επιπέδου A1. Έφτασε στην Αθήνα, αυτή τη φορά τον Φεβρουάριο του 2023. Σχεδίαζε να επισκεφθεί το Ολυμπιακό Μουσείο Αθηνών, το οποίο σχεδιάστηκε από το διάσημο ελληνικό γραφείο σχεδιασμού KLAB architecture, που ίδρυσε ο Κωνσταντίνος Λαμπρινόπουλος. Τράβηξε φωτογραφίες του καλοσχεδιασμένου εσωτερικού χώρου για να τις δείξει στα μαθήματά του κατά την επιστροφή του.

Ως σχεδιαστής, μελέτησε τα μοναδικά σχέδια των δαυλών για καθένα από τους διαφορετικούς Ολυμπιακούς Αγώνες, αλλά πολλά από αυτά δεν του άρεσαν. Υπήρχε μια οπτικοακουστική ενότητα στο μουσείο, όπου οι επισκέπτες μπορούσαν να επιλέξουν έναν Ολυμπιακό Αγώνα από την ιστορία και να ακούσουν την αφήγησή του με ακουστικά, παρακολουθώντας παράλληλα σχετικά πλάνα σε οθόνες αφής.

Ο ήρωάς μας θυμήθηκε τους Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του 1996 στην Ατλάντα, όταν ήταν 10 ετών. Η ιστορική μάχη για το χρυσό μετάλλιο στην άρση βαρών ανάμεσα στον Τούρκο Νάιμ Σουλεϊμανόγλου και τον Έλληνα Βαλέριο Λεωνίδα ήταν επική. Ο Νάιμ κέρδισε τελικά, αλλά είτε στον Βαλέριο ότι και οι δυο ήταν πρωταθλητές. Θυμήθηκε τη φωτογραφία του Βαλέριου, ο οποίος παρακολούθησε την κηδεία του Νάιμ το 2017 ως επίσημος καλεσμένος και φίλησε το φέρετρο.

Ένα κύμα μελαγχολίας τον κατέλαβε, αφού «δεν έχει σημασία τι σου συμβαίνει, αλλά πώς αντιδράς σ' αυτό» (Επίκτητος). Σκέφτηκε ότι, όπως με το φαγητό, τη μουσική, τους χορούς και ακόμη και τις κατάρτες, και οι δυο κουλτούρες μοιράζονται τα ίδια συναισθήματα. Ένωσε ότι η επίσκεψη σε διαφορετικά μοναστήρια του ίδιου Θεού, σε τζαμιά και εκκλησίες, ήταν η μόνη εμφανής διαφορά. Σκέφτηκε ότι, καθώς η γενιά Ζ δεν επισκέπτεται ναούς, δεν θα έπρεπε να υπάρχει σαφής διάκριση προς το παρόν.

«Εμείς, οι μορφωμένοι...», ψιθύρισε, «...πρέπει να επικεντρωθούμε στις κοινές αξίες και όχι στις διαφορές, για να χτίσουμε όχι τείχη, αλλά γέφυρες.»

Η Έκτη Επίσκεψη

Η έκτη επίσκεψή του στην Ελλάδα, η τέταρτη στην Αθήνα, πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2024, και αυτή τη φορά ήρθε από το Πεκίνο, όχι από την Κωνσταντινούπολη. Το τεράστιο χριστουγεννιάτικο δέντρο που είχε στηθεί στη μέση της πλατείας Συντάγματος παραμένει ζωντανό στη μνήμη του.

Επισκέφθηκε το Στάδιο Αγία Σοφία της ΑΕΚ, γνωστό και με την εμπορική του ονομασία ως OPAP Arena, στη Νέα Φιλαδέλφεια. Θυμήθηκε πόσο χαρούμενος είχε νιώσει όταν η ελληνική εθνική ομάδα ποδοσφαίρου, ως γειτονική χώρα, κατέκτησε το UEFA EURO 2004. Η απόλυτα αμυντική τακτική με αντεπιθέσεις του Γερμανού προπονητή Ότο Ρεχάγκελ ήταν φανταστική και η Ελλάδα στέφθηκε Ευρωπαϊκή Πρωταθλήτρια, παρότι αουτσάιντερ με πιθανότητες πριν το τουρνουά 150-1 από τα γραφεία στοιχημάτων.

Κατά την επίσκεψη αυτή, ο ήρωάς μας σκέφτηκε σοβαρά για πρώτη φορά να μαζέψει όλα τα βιβλία του και να μετακομίσει σε ένα μικρό διαμέρισμα στην Πλάκα, με ένα μικρό μπαλκόνι, αλλά θυμήθηκε: «Μην χαλάς ό,τι έχεις, επιθυμώντας ό,τι δεν έχεις.» (Επίκουρος). Συνεχίζοντας τις βραδινές του επισκέψεις στο Ψυρρή, απολάμβανε πορτοκαλόπιτα και άκουγε ζωντανό ρεμπέτικο. Τα βράδια, στο διαμέρισμά του, παρακολουθούσε το «εκατομμυριούχος» και προσπαθούσε να καταλάβει τις ερωτήσεις με τα ελληνικά του επιπέδου Α1. Χάρηκε ιδιαίτερα όταν κατάλαβε την ερώτηση «Ποιος είναι ο προστάτης των μαγείρων;» στα ελληνικά. Οι Έλληνες φίλοι του ήδη του έλεγαν ότι τα πήγαινε καλύτερα από Α1.

Το ταξίδι αυτό περιλάμβανε επίσης προγραμματισμένες επισκέψεις στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και στο Μουσείο Μπενάκη. Τα αρχαία και τα χριστιανικά ελληνικά κειμήλια ήταν φανταστικά. Οι παραδοσιακές ενδυμασίες και οι εσωτερικοί χώροι έδειχναν και πάλι τους στενούς πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ των ανατολικών και δυτικών ακτών του Αιγαίου.

... Ακολούθησαν Πολλές Άλλες Επισκέψεις

Η επόμενη επίσκεψη ήταν τον επόμενο μήνα με μια πολύ ξεχωριστή συνοδό, τη γλυκιά του μητέρα. Και η μητέρα του απόλαυσε την Ακρόπολη, τον Πειραιά, τον λόφο του Λυκαβηττού και ιδιαίτερα τις νερατζιές στους δρόμους. «Μαμά, αυτή είναι η πόλη που θέλω να εγκατασταθώ», ψιθύριζε ο ήρωάς μας πολλές φορές. Μια νύχτα, στο ξενοδοχείο τους, παρακολούθησαν μια ταινία στην τηλεόραση με τίτλο «Η κόρη μου η σοσιαλίστρια», με πρωταγωνίστρια την Αλίκη Βουγιουκλάκη. Η ξανθιά ηθοποιός έμοιαζε εμφανισιακά πολύ με μια Τουρκάλα, τη Φιλίζ Ακίν. Μια γρήγορη αναζήτηση στο διαδίκτυο αποκάλυψε ότι οι δυο τους ήταν ήδη καλές φίλες, συνεργαζόμενες για την προώθηση της ελληνοτουρκικής φιλίας. Φωτογραφίζονταν μαζί και αναφέρονταν ως οι «κίτρινες καναρίνες» στα τουρκικά περιοδικά και εφημερίδες εκείνη την εποχή, ενώ και οι δυο πρωταγωνιστούσαν.

Η επόμενη επίσκεψη, τον Ιούλιο του 2024, ήταν, χωρίς αμφιβολία, η πιο φανταστική μέχρι στιγμής. Με τη συντροφιά της μητέρας ξανά, ο ήρωάς μας σχεδίασε ένα ταξίδι σε μια αλυσίδα νησιών: Κω, Ρόδο, Κρήτη, Σαντορίνη, Μύκονο και, τέλος, στην Αθήνα. Η φήμη ότι τα ελληνικά νησιά είναι ο παράδεισος στη γη, είναι αληθινή. Δύσκολα πίστευαν στα μάτια τους την ομορφιά αυτών των νησιών. Δεδομένου ότι ο ήρωάς μας δεν αγαπά τα ψάρια, διαπραγματευόταν κάθε φορά με τους σερβιτόρους, στα βασικά ελληνικά, για να τα αντικαταστήσουν στα θαλασσινά γεύματα με περισσότερο «καλαμάρι» και «χταπόδι». Η μητέρα του απόλαυσε το Κάστρο των Ιπποτών και τον Κολοσσό στη Ρόδο, το Ενετικό Λιμάνι και το Παλάτι της Κνωσού στην Κρήτη, την Πόλη της Οίας και το ηφαίστειο στη Σαντορίνη, καθώς και τους ανεμόμυλους και τους λαβύρινθους της Μυκόνου. Και ο ήρωάς μας είχε το προνόμιο να δει την τοπική αρχιτεκτονική και να αποτίσει φόρο τιμής στον Καζαντζάκη, στον τάφο του στο Ηράκλειο. Η επιτύμβια επιγραφή εκεί, «Δεν ελπίζω τίποτα/ Δε φοβούμαι τίποτα/ Είμαι λέφτερος», ήταν ήδη μια από τις φιλοσοφίες ζωής του ήρωά μας. Και ένα τελευταίο στοιχείο: όταν η μητέρα του είπε ότι «α αγόρια εδώ κυκλοφορούν με πανέμορφα κορίτσια», ο ήρωάς μας απάντησε «εγώ είμαι με την πιο όμορφη!».

Το επόμενο ταξίδι στην Αθήνα ήταν απρογραμμάτιστο, τον Ιανουάριο του 2025. Στην πραγματικότητα βρισκόταν στο Κάιρο για ένα δεκαήμερο ταξίδι. Ωστόσο, την πέμπτη μέρα, ακριβώς στη μέση, αποφάσισε να διαφύγει από αυτή την χαοτική, βρώμικη και επικίνδυνη πόλη. Για να επιβραβεύσει τον εαυτό του μετά από αυτή την απαιτητική εμπειρία, προσγειώθηκε στην αγαπημένη του Αθήνα και σχεδόν ήθελε να φιλήσει το χώμα κατά την άφιξη.

Κατά τη διάρκεια αυτού του ταξιδιού είχε την πρώτη του επαφή με το Αθηναϊκό Ινστιτούτο, με το οποίο είχε ήδη ανταλλάξει ηλεκτρονικά μηνύματα

ενώ βρισκόταν στην Κίνα. Συζήτησαν με διάφορα μέλη και φίλους του Αθηναϊκού Ινστιτούτου το τι θα μπορούσαν να κάνουν από κοινού.

Καθώς περπατούσε στην πόλη, ανακάλυψε το δημοφιλές ραδιόφωνο της Θεσσαλονίκης, το CosmoRadio, και τη φανταστική DJ Σοφία Στεφανίδου. Η δημοφιλής ελληνική μουσική ήταν επίσης ελκυστική στο αυτί, μαζί με το ρεμπέτικο. Η τελευταία εικόνα από αυτό το ταξίδι ήταν με τους Ιάπωνες τουρίστες να κλείνουν τα αυτιά τους στη θορυβώδη γραμμή του μετρό Πειραιάς-Κηφισιά. Αναλογίστηκε πως «εκτός και εάν κανείς γεννηθεί εδώ στα Βαλκάνια, οι σκληρές συνθήκες μπορεί να είναι υπερβολικές για τις άκαρπες ψυχές τους» και γέλασε με την καρδιά του στο δικό του αστείο.

Σχεδίασε ακόμη ένα ταξίδι, για ακόμη μια φορά, τον επόμενο μήνα, πριν επιστρέψει στην Κίνα, στην άλλη άκρη του κόσμου. Το να περιδιαβαίνει την Πλάκα και την Ερμού είχε ήδη γίνει μέρος της καθημερινής του ρουτίνας εδώ και πολύ καιρό, όπως και οι επισκέψεις σε φίλους στην Κηφισιά και τον Πειραιά. Ωστόσο, αυτή τη φορά, η επίσκεψη στο σπίτι του κοντινού του φίλου στο Χαϊδάρι είχε διαφορετικό σκοπό. Ο αγαπημένος πατέρας της στενής του φίλης Μαρίας - ο πνευματικός του «θείος» Νίκος - είχε αποδημήσει από αυτόν τον εφήμερο κόσμο. Τέτοιες επισκέψεις συλλυπητηρίων ποτέ δεν είναι εύκολο να τις αντέξει κανείς.

Στην επίσκεψή του αυτή, ο ήρωάς μας εξερεύνησε στην Αθήνα τις αγορές, τις «λαϊκές». Ήθελε επίσης να αγοράσει μερικά όμορφα γιλέκα. Συμμετείχε σε συζητήσεις στα καταστήματα ραφτών, ανακαλύπτοντας ότι σχεδόν σε όλα τα καταστήματα το ύφασμα προερχόταν από την Κωνσταντινούπολη, την πόλη που είχε ζήσει για περισσότερα από δέκα χρόνια. Μια νύχτα ανακάλυψε και ένα υπέροχο τραγούδι, το «Δεν θα ξαναγαπήσω» του Στέλιου Καζαντζίδη. Οι έφηβοι το έπαιζαν στον δρόμο με κιθάρα. Υπό την επίδραση του τραγουδιού, αναστέναξε μέσα του: «Μακάρι να είχα μία Ελληνίδα γυναίκα...», παρότι «η αγάπη είναι σοβαρή ψυχική ασθένεια» (Πλάτων). Τέλος επισκέφθηκε το Mall of Athens στο Μαρούσι την Ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου. Οι διακοσμήσεις ήταν πανέμορφες.

Το πιο πρόσφατο ταξίδι του ήρωά μας στην Αθήνα πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2025. Αρχικά έφτασε στην Κω από το Μπόντρουμ, πρώτα για να απολαύσει δυο «φρέντο καπουτσίνο» και μετά να πετάξει απευθείας στην πρωτεύουσα. Αυτή η επίσκεψη είχε ως κύριο σκοπό την παρουσίαση σε ένα συνέδριο, στο 15^ο Ετήσιο Διεθνές Συνέδριο Αρχιτεκτονικής του Αθηναϊκού Ινστιτούτου. Ο πρόεδρος του Ινστιτούτου, Δρ. Γρηγόρης Παπανίκος, τον καλωσόρισε θερμά. Μετά το συνέδριο, συναντήθηκαν για πρωινό καφέ τρεις συνεχόμενες ημέρες, κατά τη διάρκεια των οποίων ο πρόεδρος του σύστησε τον Δρ. Χρήστο Σακελλαρίου και τους αρχιτέκτονες κ.κ. Σωτήρη Μπλέτσα και Κωνσταντίνο Κοτσανή. Ο Δρ. Παπανίκος προσέφερε επίσης στον ήρωά μας θέση στο Ινστιτούτο. Αποδέχτηκε την πρόταση με βαθιά τιμή και ανέλαβε τη θέση του Ερευνητή στο Τμήμα Αρχιτεκτονικής και Σχεδιασμού. «Ένας ακόμα λόγος να έρχομαι στην Αθήνα!» χάρηκε, γνωρίζοντας ότι θα φιλοξενήσει ένα μικρο-συμπόσιο εσωτερικής διακόσμησης (Interior Architecture Microsymposium, ATINER, 2026) στο επερχόμενο 16^ο Ετήσιο Διεθνές Συνέδριο Αρχιτεκτονικής του Αθηναϊκού Ινστιτούτου, τον Ιούλιο του 2026. Μαθαίνοντας για μια επιχορήγηση της ΕΕ για ακαδημαϊκούς, υπέβαλε αίτηση για ελληνικό ΑΦΜ, ώστε να

δικαιούται να κάνει αίτηση. Εκπληκτικό, ο εκπρόσωπος για την Ελλάδα που υπέγραψε τα έγγραφα της αίτησής του ήταν ο Δρ. Γιώργος Μπαράκος, Επίτιμος Πρόξενος της Ελλάδας στη Γλασκόβη, που τον είχε γνωρίσει κατά τη διάρκεια ενός άλλου ταξιδιού στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η ζωή είναι ενδιαφέρουσα και, όπως φαίνεται, βήμα-βήμα, ο ήρωάς μας γίνεται Έλληνας.

Το επόμενο ταξίδι, προγραμματισμένο για τις αρχές του 2026, θα είναι η 10η επίσκεψή του στην Αθήνα, ο αριθμός των δαχτύλων και των δυο χεριών. Νοσταλγούσε ήδη την Αθήνα ενώ πληκτρολογούσε αυτή την παράγραφο στο Πεκίνο και σταμάτησε για να «περιπλανηθεί» στην Πλάκα μέσω του Google Maps Street View. Κατά τη διάρκεια αυτού του διαλείμματος διάβασε επίσης, για άλλη μια φορά, τον σκοπό του Αθηναϊκού Ακαδημαϊκού Περιοδικού. Στον σκοπό του αναφέρεται: «έργα που σχετίζονται με την Ελλάδα - δηλαδή, έργα των οποίων το αντικείμενο είναι κάτι ελληνικό». «Όχι μόνο το άρθρο μου, αλλά και εγώ ο ίδιος έχω γίνει Ελλάδα!» αστειεύτηκε.

Μετά από τόσα ταξίδια, λαμβάνοντας υπόψη πως «κανένας άνθρωπος δεν μπαίνει ποτέ δυο φορές στο ίδιο ποτάμι, γιατί δεν είναι το ποτάμι ίδιο και αυτός δεν είναι ο ίδιος άνθρωπος» (Ηράκλειτος), ο σκοπός του δεν ήταν πια ο τουρισμός· αντίθετα, σε αυτή την πόλη αισθανόταν την ίδια την πράξη της αναπνοής και μια βαθιά γαλήνη. Η Αθήνα έχει, πια, γίνει η πραγματική του πατρίδα. Κάθε φορά που επιστρέφει, κάθε έξι μήνες, και εξακολουθεί να βρίσκει τη γυναίκα που πουλάει σπανακόπιτα τα πρωινά, τα παιδιά στο περίπτερο και τους barista που σερβίρουν φρέντο καπουτσίνο, νιώθει ανακουφισμένος - σαν κάτι στον κόσμο να είναι ακόμα στη θέση του, σαν κάτι να πηγαίνει καλά. Χρησιμοποιεί ένα τοπικό όνομα, «Στέλιος», ως φόρο τιμής σε έναν δημοσιογράφο που τον θυμόταν από τα παιδικά του χρόνια, βλέποντας τουρκική τηλεόραση, επαναλαμβάνοντας τη φράση: «Στέλιο Μπερμπεράκη, μεταδίδω από την Αθήνα.». Ακόμα, ζητάει από τους barista να γράφουν το τοπικό του όνομα πάνω στις χάρτινες κούπες καφέ. Όταν κάποιος τον ρωτάει, «ε, Στέλιο, γιατί μιλάς τόσο άσχημα ελληνικά;», συνεχίζει να λέει ότι είναι από την Κωνσταντινούπολη και έμαθε τη γλώσσα αργότερα. Μετά από τόσα ταξίδια, πλέον γνωρίζει όχι μόνο την τουριστική Ερμού ή το Κολωνάκι, αλλά και τα κρυμμένα διαμάντια, όπως η Αγία Ειρήνη, το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά και η Αγία Μαρίνα, σαν την παλάμη του χεριού του.

Επίλογος

Όταν δεν βρίσκεται στην Αθήνα, ονειρεύεται την Αθήνα και δείχνει στους Βρετανούς συναδέλφους του το μπρελόκ του και το αυτοσχεδιασμένο λουράκι για το smartwatch του, και τα δυο με ελληνικά θέματα. Οι Κινέζοι συνεργάτες του είχαν ήδη κουραστεί να τον ακούν να μιλάει για το πόσο όμορφη είναι η Ελλάδα. Όταν ο κινέζος κοσμήτορας του ζήτησε να τραγουδήσει ένα τραγούδι στην εορταστική εκδήλωση της Πρωτοχρονιάς στο κτίριο της σχολής, ερμήνευσε το τραγούδι «Leyemu S'Agaro» του Fedon Kalyoncu, ενός Έλληνα τραγουδιστή που ζει στην Τουρκία. Οι Κινέζοι φοιτητές του δεν κατάλαβαν ούτε μια λέξη ελληνικά, αλλά φαινόταν να απολαμβάνουν τη μελωδία του Αιγαίου. Στο τέλος, έλαβε ένα τεράστιο χειροκρότημα.

Ο ήρωάς μας παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις που έχουν προκύψει από την εφαρμογή του νέου νόμου, δημιουργώντας ευκαιρίες για ξένα πανεπιστήμια στην Ελλάδα (Πρώτο Θέμα, 2025). Η αναζήτηση μιας ευκαιρίας να εγκατασταθεί στην Αθήνα φέρνει μαζί της ένα βαθύ παράδοξο. Αν ξεκινούσε να ζει στην Αθήνα, τι θα του έμενε να του λείπει, για τι θα ονειρευόταν; Μια ακόμα επιλογή που πάντα σκέφτεται είναι να παντρευτεί μια Ελληνίδα στην Αθήνα. Ποιος χρειάζεται πενταετή βίζα, όταν με τη σωστή σύζυγο μπορεί να έχεις διά βίου ευτυχία, δωρεάν μαθήματα ελληνικών και πιθανόν μια πεθερά που φέρνει σπανακόπιτα κάθε Κυριακή; Όπα!

Βιβλιογραφία

- Athens Institute for Education and Research. (2025). *16th Annual International Conference on Architecture, 6–10 July 2026, Athens, Greece* [Conference]. Athens Institute for Education and Research. <https://www.atiner.gr/architecture>
- Ecclesiastical Academy of Athens (AEAA). (2019, December 16). *Lecture by Dr. Atlihan Karacali* [Lecture]. AEAA. <https://www.aeea.gr/16-δεκεμβ-ομιλία-καθηγ-δρ-atlihan-caracali/>
- Interior Architecture Microsymposium. (2025). *As part of the Athens Institute for Education and Research's 16th Annual International Conference on Architecture (June 6–10, 2026), Athens* [Conference session]. Athens Institute for Education and Research. <https://www.atiner.gr/arcinr>
- Πρώτο Θέμα (2025). Υπουργείο Παιδείας: Εγκρίθηκαν τέσσερις αιτήσεις για μη-κρατικά πανεπιστήμια. <https://www.protothema.gr/greece/article/1688518/upourgeio-paideias-egrithikan-tesseris-aitiseis-gia-mi-kratika-panepistimia/>
- Romfea. (2022). *Lecture on the response of architectural design to climate change at the AEAA* [Lecture]. Romfea. <https://www.romfea.gr/diafora/49005-dialeksi-gia-tin-anta-pokrissi-tou-arxitektonikoy-sxediou-stin-klimatiki-allagi-stin-aeea>

Between Ancient Monuments and Present Moments: The Diary of a Modern Philhellene

*Dr Atlihan Onat Karacali,
Lecturer of Architecture, University of Lancashire, UK &
Research Fellow, Athens Institute, Greece*

The author narrates his passion for Greek culture, retracing a journey that began with his childhood love of Greek mythology in a small Turkish town. His early contact with classical texts inspired him to explore Greece both academically and personally. His first visit to Athens in 2019, through the Erasmus Teacher Exchange program, left him enchanted by the Parthenon, the Acropolis Museum, and the tangible culture of the city. On subsequent visits, he explored Thessaloniki, Kos, and many Greek islands, immersing himself in local architecture, music, cuisine, and history. Alongside his cultural exploration, he pursued formal studies in the Greek language, achieving proficiency and forming lasting friendships with Greek academics and residents. His travels intertwined personal, academic, and professional experiences, from photography and museum visits to participation in conferences. The author reflects on shared Mediterranean traditions, the historical ties between Greece and Turkey, and the importance of focusing on common values rather than differences. Through years of repeated visits, Athens became for him a personal and spiritual home, shaping his scholarly work, teaching materials, and worldview. This diary reveals how deep cultural engagement can enrich an academic career, bridge nations, and transform lifelong passions into tangible professional and personal benefits.

Keywords: *Greece, Turkiye, Culture, Cultural Heritage, Architecture, Food, Travel, Music, Politics, Olympic Games, Football, Cinema*

